

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ประชากรในการวิจัยนี้คือบุคลากรในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 999 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 280 คน ได้มาจากการใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยยึดโครงสร้างในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและขนาดของโรงเรียนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง พ.ศ. 2546 เป็นหลัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหลักการแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ สถานภาพตามโครงสร้างของคณะกรรมการ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ การ์นัน โก (Kanungo, 1982 : 125-168) แพลและเรียบเรียงโดย วิบูลย์ แมนสถิตย์ (2530 : 102-104) ผู้วิจัยได้ประยุกต์เป็นรูปแบบที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์และลักษณะงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 50 ข้อ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาด้วยตนเอง จำนวน 26 โรงเรียน คิดเป็น 280 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือประสานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนให้ตอบแบบสอบถาม และจัดส่งคืนภายใน 1 เดือน โดยนำส่งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และติดตามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 280 ฉบับ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สามารถนำมาประมวลและวิเคราะห์ ได้ 280 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยหาค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำนายความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดพอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละในแต่ละองค์ประกอบ 8.20 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา คิดเป็นร้อยละ 12.50 และผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็นร้อยละ 38.30 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.10 อายุส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 41- 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.50 ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 45.00 ในด้านการประกอบอาชีพในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 30.70

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทั้ง 10 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงคือ ความสำเร็จในการทำงาน และการได้รับการยอมรับนับถือ ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การนิเทศ การสื่อสาร และ สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ การได้รับการยอมรับนับถือ ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุดคือ ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว

สำหรับความสัมพันธ์ภายในทั้ง 10 ปัจจัย พบว่าทุกคู่มีความสัมพันธ์กัน ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด คือ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กับ ความรับผิดชอบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การนิเทศ กับ ชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มี 3 ปัจจัยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

- 1) การได้รับการยอมรับนับถือ
- 2) ความสำเร็จในการทำงาน
- 3) ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และ ได้สมการในการพยากรณ์ หรือสมการถดถอยดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 2.407 + .298 X_2 + .269 X_1 + .122 X_6$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = .360 Z_2 + .348 Z_1 + .141 Z_6$$

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยได้กล่าวมาแล้ว พอที่นำมาอภิปรายเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีทัศนคติในทางบวกต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาแนวคิด เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับการปฏิบัติงาน ในประเด็นที่ว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะมีผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน (Hoy and Miskel. 1992 : 303) ดังนั้นการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นองค์คณะบุคคล ที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่างๆ ของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการปฏิบัติงาน อันได้แก่ ความตั้งใจและความเอาใจใส่ ฯลฯ ต่องาน จะมีน้อย ซึ่งจะมีผลทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดน้อยลงไปด้วย

จากผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในส่วนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 แล้วน่าจะไม่ใช่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา เพราะในการที่สถานศึกษาจะบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งจะต้องมาจาก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ในส่วนพฤติกรรมด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงมากเท่าใดก็ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจ และการเอาใจใส่ต่องานก็ย่อมสูงมากขึ้นด้วย และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรวมทั้งการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้

5.2.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 10 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2

ในทางบวก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้รับการยอมรับนับถือ และความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ที่เหลือมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การนิเทศ การสื่อสาร สถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษา และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัว ปัจจัยที่นำมาศึกษาด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและระดับปานกลาง เช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ทุกปัจจัยที่นำมาศึกษาในครั้งนี้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าปัจจัยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 สูง ทุกปัจจัย และมีค่าใกล้เคียงกันเป็นลำดับ จึงถือว่าทุกปัจจัยมีโอกาสที่จะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 หากปัจจัยเหล่านั้นมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกคน ในการที่จะร่วมกันปรับปรุงปัจจัยเหล่านี้เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ต่อไป

5.2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มี 3 ปัจจัย คือ

- 1) การได้รับการยอมรับนับถือ
- 2) ความสำเร็จในการทำงาน
- 3) ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ดังกล่าวมีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ได้แก่ การได้รับการยอมรับนับถือ ความสำเร็จในการทำงาน และความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ตามลำดับ 3 ปัจจัย มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ได้ร้อยละ 62.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .629$, $F = .000$) และหากพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานแล้วจะได้ดังนี้

$$\hat{Z} = .360 Z_2 + .348 Z_1 + .141 Z_6$$

จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน การได้รับการยอมรับนับถือ (.360) มีค่ามากที่สุด ความสำเร็จในการทำงาน (.348) รองลงมา และความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา (.141) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มากที่สุด ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่เหลือ จะมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 รองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 แต่ละปัจจัยแล้ว มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1) การได้รับการยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยแรกที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้มากที่สุด คือร้อยละ 57.60 แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 คำนึงถึงการยอมรับนับถือ เป็นประการสำคัญ เมื่อได้รับการตอบสนองในปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ซึ่งได้แก่ การได้รับคำชมเชย การยกย่อง ความเชื่อถือ การให้เกียรติ จากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูในสถานศึกษา ตลอดจนบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ก็จะเป็นส่วนสำคัญของการที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เกิดมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งความต้องการดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1970 : 35-47) ได้ลำดับขั้นความต้องการได้รับการยกย่องสรรเสริญ เป็นความต้องการลำดับสูง ที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ รวมทั้งความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญ หรือเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sergiovanni (1973 : 1253 -A) วินัย โกยคุลย์ (2537 : บทคัดย่อ) จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต. (2538 : 99-101) อุไรรัตน์ ชนะบำรุง (2539 : บทคัดย่อ) ไพวรรณ สุภะดี (2543 : บทคัดย่อ) สันญา ไชยประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ถ้าพิจารณาทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก (Herberg's Two Factor Theory) เฮร์ซเบิร์กและคณะ (Herberg's and others, 1959 : 50-63) การได้รับการยอมรับนับถือ เป็นหนึ่งในปัจจัยจูงใจ ซึ่งถ้าบุคคลได้รับการตอบสนองแล้ว จะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ทำให้คนชอบ และรักงาน ทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จะเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานหากผู้บริหาร คณะครูในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอื่นๆ ใช้ปัจจัยนี้เป็นตัวกระตุ้น ทั้งนี้ตามธรรมชาติของมนุษย์ เมื่ออยู่ที่ใดก็ตามก็ต้องการ

ยอมรับว่าเป็นพวกพ้อง ต้องการให้ผู้อื่นเห็นตนเองมีความสำคัญ มนุษย์ไม่เพียงแต่มีชีวิตอยู่ได้ด้วยอาหารหรือความต้องการทางวัตถุเท่านั้น หากแต่ต้องการความภูมิใจในชีวิต ความรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จ ในงานความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีองค์ประกอบของคณะกรรมการที่หลากหลายสถานภาพ ที่ต้องมารับหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา ถ้าได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง อันเป็นผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความมั่นใจและพร้อมทุ่มเททั้งกายและใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

2) ความสำเร็จในการทำงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอันดับที่สอง ต่อการร่วมกับปัจจัยแรก (การได้รับการยอมรับนับถือ) ในการพยากรณ์ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ได้ร้อยละ 62.30 เมื่อพิจารณาในภาพรวมเรื่องความสำเร็จในการทำงานในประเด็นที่ว่า ในการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาในการทำงานมีความเหมาะสมกับเนื้องานมากน้อยเพียงใด ถ้ากำหนดเป้าหมายสูงเกินความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะทำให้ผลสำเร็จในการทำงานต่ำ หากมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานไว้พอเหมาะกับความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานมีสูง ซึ่งเป้าหมายและระยะเวลาในการทำงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็คือการมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาศึกษา กับสถานศึกษา ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดก็เท่ากับว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับตอบสนอง ในปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ก็จะเพิ่มความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นอีกระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย โกยคุลย์ (2537 : บทคัดย่อ) ไพวรรณ สุภะดี (2543 : บทคัดย่อ) และตามทัศนะของ วูรัม (Vroom, 1964. อ้างถึงในวินัยโกยคุลย์, 2537 : 89-90) ความคาดหวังของบุคคลต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น หากเห็นว่าโอกาสของการดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์มีความสำเร็จน้อย หรือไม่มีเลย ความมานะพยายามจะมีน้อยหรือไม่มีตามไปด้วย ตรงกันข้ามหากโอกาสที่การกระทำเพื่อให้ถึงจุดหมายมีสูงสุด บุคคลนั้นอาจจะทุ่มเทให้งานนั้นอย่างสุดความสามารถของตน

3) ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เป็นปัจจัยตัวที่สามต่อการร่วมกับสองปัจจัย(การได้รับการยอมรับนับถือ ความสำเร็จในการทำงาน) ในการพยากรณ์ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2 ได้ร้อยละ 62.90 เมื่อพิจารณาในภาพรวม จากผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งความสัมพันธ์นี้ได้แก่

ความเต็มใจรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ และการให้โอกาสพบปะสังสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอื่นๆ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับทฤษฎี ความต้องการของแมคคิลแลนด์ (McClelland, 1961: 143-168) ซึ่งกล่าวถึงความต้องการของบุคคลมี 3 ประเภท ซึ่งหนึ่งในสามประการนั้นคือ ความต้องการมีสายสัมพันธ์ หมายถึงความต้องการที่จะร่วมมือกัน การมีความผูกพันในทางบวกต่อกันของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ความอบอุ่นในมิตรภาพที่มีต่อกัน และยังรวมถึงความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อบุคคลอื่นด้วย และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ พุทธิบัณฑิต (2538 : 99-101) และงานวิจัยของสัญญาไชยประเสริฐ (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาต้องให้ความสนใจ ด้านความสัมพันธ์ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น และมีความศรัทธาในตัวของ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูในสถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอื่นๆ และจะเป็นแรงจูงใจ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ในสภาพความเป็นจริงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากอดีตถึงปัจจุบัน สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด คือ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 11)

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาท หน้าที่ ว่าตนจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร
- 2) บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่า การได้รับการคัดสรรจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3) วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะ และประสบการณ์ เช่น ทักษะร่วมประชุมตัดสินใจเป็นต้น
- 4) สถานศึกษาส่วนหนึ่งคิดว่าคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น
- 5) กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติตามการร้องขอ
- 6) กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่อง และความพร้อมเพียง

7) ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนสำคัญในการบริหารจัดการ การนำข้อมูลนำไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหา หรือการพัฒนาการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม

8) ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง แต่คณะกรรมการสถานศึกษายังขาดความชัดเจนในบทบาทที่จะต้องมีการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด ดังกล่าว มีส่วนสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่นำมาศึกษาทั้ง 3 ปัจจัย แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เพิ่มขึ้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณการพัฒนาอย่างเพียงพอ เนื่องจากการพัฒนาบุคลากร เป็นการปรับปรุงในลักษณะกระบวนการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ สมรรถภาพเชิงสร้างสรรค์ทักษะประสบการณ์ รวมทั้งทัศนคติ ค่านิยมที่ดีในการทำงาน ได้รับการเพิ่มขวัญกำลังใจ ความเชื่อมั่น ตลอดจนการรับแนวคิดใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องกระทำและรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ (ถนอมจิตต์ ชูททะกะพันธุ์, 2546 : 29) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มีผลทำให้รูปแบบการจัดและพัฒนาศึกษาของชาติเปลี่ยนแปลงไป ในครั้งนี้ได้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง แต่การพัฒนาบุคลากรองค์กรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีแผนพัฒนาให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นแนวทางเดียวกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาพร้อมทั้ง จัดสรรงบประมาณ ในการพัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน ได้แก่ การพัฒนาความรู้และทักษะ เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล รวมทั้งการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป รวมทั้งบทบาท หน้าที่ แนวการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการพัฒนาความรู้และทักษะด้านต่างๆ ที่กล่าว จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ปัจจัยที่นำมาศึกษา กล่าวคือ ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเกิด

ความมั่นใจ รู้แนวทางในการกำกับ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ตามกฎหมายกำหนด และจะเป็นแรงจูงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษาด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน มีความเชื่อถือ ยกย่อง ชมเชย มีความศรัทธาให้เกียรติ และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง หากพิจารณาในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ย่อมไม่น่าเป็นที่พอใจ เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคล มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของบุคคล กล่าวคือ เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง ผลการปฏิบัติงานจะสูงขึ้นด้วย (Vroom, 1964. อ้างถึงในวินัย โกยกุลย์, 2537 : 91) ด้วยเหตุนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรศึกษากระบวนการและเทคนิคต่างๆ ในการสร้างแรงจูงใจและอาศัยแรงจูงใจเป็นเครื่องมือกระตุ้น ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เสียสละ เพื่อความสำเร็จของงาน ดังนั้นจึงควรแสวงหาวิธีการเพิ่มระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สูงขึ้น โดยพิจารณาจากปัจจัยต่อไปนี้

1) การได้รับการยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยที่สำคัญ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรที่หลากหลายสถานภาพมาร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อจัดและพัฒนาการศึกษา กับสถานศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด การที่จะสร้างแรงจูงใจให้บุคคลทุกคนมาร่วมกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ การได้รับการยอมรับนับถือ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการที่จะใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่องานในหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ตามกฎหมายกำหนด ในประเด็นนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ควรร่วมมือประสานจัดทำยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ โดยจัดโครงการพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความรอบรู้ในทุกๆ ด้าน เช่น การพัฒนาความรู้และทักษะ เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบูรณาการหลักสูตร การจัด

กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล รวมทั้งการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป รวมทั้งบทบาท หน้าที่ แนวการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาบุคลากรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทุกๆ ครั้งเมื่อมีการสรรหาหรือแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ โครงการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกๆ ด้านให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดและพัฒนาความรู้และทักษะให้ตรงกับความต้องการและประสบการณ์เดิมของบุคลากรในองค์กรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาความรู้และทักษะดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความมั่นใจ รู้แนวทางในการกำกับ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ตามกฎหมายกำหนด และจะเป็นแรงจูงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษาด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ สำเร็จตามจุดมุ่งหมายกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ยกย่อง ชมเชย มีความศรัทธาให้เกียรติ มีความเชื่อมั่น เชื่อถือ ในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดและพัฒนาการศึกษา

ในอีกบทบาทหนึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาควรจัดประชุมสัมมนายกย่อง เชิดชูเกียรติ ผลงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือในส่วนแต่ละสถานศึกษาควรจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ผลงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละแห่ง ในหลายๆ รูปแบบ ได้แก่ การเผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หนังสือวารสารต่างๆ ให้ประชาชน ผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบผลแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างสม่ำเสมอ

2) ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนดในงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษากับสถานศึกษา ตามบทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ในประเด็นนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกคน ควรพิจารณาองค์ประกอบในความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งได้แก่ การรู้ขอบข่าย บทบาท หน้าที่ แนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว จากแนวทางในการพัฒนาปัจจัยด้านการยอมรับนับถือในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะให้กับบุคลากรในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะส่งผลสะท้อนมายังการพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยด้านความสำเร็จได้เช่นกันและในกิจกรรมส่วนอื่นๆ ที่มีส่วนพัฒนาและส่งเสริมปัจจัยด้านความสำเร็จ อาทิเช่น การศึกษาดูงานกิจกรรมแนวทางการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดและพัฒนาการศึกษา จัดสัมมนาแนวทางสู่ความสำเร็จจากผู้เชี่ยวชาญ และสถานศึกษาควรสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาใช้ความรู้ความสามารถอย่างอิสระ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แนวทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมดังกล่าวทั้งหมดเป็นส่วนส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดประสบความสำเร็จได้ภายในเวลากำหนด ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

3) ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เป็นผลจากการสร้างความอบอุ่น ความศรัทธา ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ ความจริงใจ ความเต็มใจรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และการให้โอกาสพบปะสังสรรค์ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ อันจะส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรจัดโครงการสร้างสายสัมพันธ์ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา กับคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ อันดี ให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา จะส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาเกิดความอบอุ่น และความศรัทธา ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้นได้เช่นกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากบริบทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ จะแตกต่างกัน ปัจจัยนี้อาจส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้

2) ควรวิจัยเรื่องนี้โดยเว้นระยะห่างพอสมควร เนื่องจากความพึงพอใจ เป็นเรื่องความรู้สึกและทัศนคติของแต่ละบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้เสมอ ตามกาลเวลา และสภาพแวดล้อม เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับดำเนินงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ในการบริหารและจัดการศึกษา

3) ควรวิจัยศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ปัจจัยพื้นฐานส่วนตัว เช่น อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจทางครอบครัว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับและพัฒนาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เพิ่มขึ้นอีก

4) ควรวิจัยศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน